

Německé hlasy o národní drobné válce.

V říšskoněmeckém časopise „Deutsche Wehr“ (čís. 13 z 5/4 1930) rozbírá plukovník m. sl. Konstantin Hierl pod heslem otázky z vyššího válečnictví národní drobnou válku. Uvádí sice v celku známé věci, ale poučné pro nás jest jeho zvláštní pojetí tohoto předmětu v přítomnosti a pro budoucnost.

Pozdržíme se tedy u tohoto článku poněkud déle.

Národní drobnou válkou (Volkskleinkrieg) rozumí se drobná válka vedená dobrovolníky i jinými výpomocnými svazy národní výzvy a podporovaná obyvatelstvem.

Takový způsob války shledáváme v povstání Vendée za francouzské revoluce, v odboji Španěl proti Francouzům v letech 1808 až 1813, v povstání tyrolském 1809, v rusko-švédské válce ve Finsku 1808—1809, při ústupu Francouzů z Ruska 1812 a z Německa 1813, ve válce francouzsko-německé 1870—1871, v povstání v Bosně a Hercegovině 1877—1878, v burské válce 1899—1902 a posledně v bojích v Horním Slezsku 1919. Za světové války došlo k národní drobné válce jen přechodně a nakrátko v Belgii 1914 a v Srbsku 1917.

Účinná národní drobná válka je vázána jistými podmínkami.

Zpravidla předpokládá válčení ve vlastní zemi. Je však možno ji roznítiti i na území nepřátelského státu, který má násilně přivtělené části soukmenovců svého protivníka nebo provincie s cizorodým, odbojným obyvatelstvem.

O národní drobnou válku možno se s úspěchem pokusiti, jen jsou-li jí národní charakter a nálada příznivé. Válečný duch, statečnost, národní sebevědomí, smysl pro čest, láska k vlasti a slobodě na straně jedné, osobně citelné utlačování, zraňování nehlubších národních citů a jimi vzbuzená vášnivá zášť k nepříteli na straně druhé patří tu mezi základní podmínky. Velkou důležitost

má vliv národních vůdců, kteří by dovedli rozdmýchatí doutnající nenávist k největšímu žáru.

Dále jsou rozhodující rozloha a zeměpisná povaha bojiště. Rozeklaný, zarostlý a neschůdný kraj, roztroušené osídlení v samotách usnadní dobrovolným tlupám překvapně se objeviti a zase se vymknouti nepřátelskému vlivu! Výhodu skýtají hornaté, rozsáhlé lesy a močály. Ale i v moři domů velkoměsta nebo průmyslové oblasti může národní drobná válka naléztí úkryty, jakých potřebuje, bude-li jen podporována obyvatelstvem.

Na delší dobu ovšem mohou se ohniska národní drobné války udržeti jen ve větší vzdálenosti od masy nepřátelských vojsk. V této okolnosti tkvěla příčina neúspěchu belgické drobné války v r. 1914.

Rovněž na stavu nepřátelského vojska závisí úspěch národní drobné války. Nekázeň v týle, bezstarostnost v zajištění jsou pro ni příznivé podmínky.

Novodobé zbraně a válečné prostředky sice usnadňují potlačení národní drobné války, dá se jich však naopak většinou i v její službě použiti. Novověká technika výbušin, elektrotechnika, chemie i bakteriologie poskytují právě pro národní drobnou válku vhodné a velmi účinné nové bojové prostředky.

Národní drobná válka sama o sobě válku nerozhodne, může však upoutati nepřátelské síly a získati čas. Má-li vrchnímu velitelství prospěti, musí býti uvedena v soulad s válečným plánem a operacemi vojsk.

Činnost vojsk bude přímo podporovati ztížení nepřátelského pozemního průzkumu, zajištění a zastírání vlastních přesunů, různá opatření ke klamání nepřítele, zdržování nepřátelského postupu přerušením železnic, silnic, mostů; při strategickém ústupu budou doplňovány obranné operace vojsk. Tu se může uplatniti i neozbrojené obyvatelstvo prováděním opevnění v týle a odsunem pomocných prostředků, jež nutno před nepřítelem s bojiště vykliditi.

Hlavním polem působnosti jsou podniky proti týlovému spojení nepřítele, jako přepady stráží, oddílů, zásobovacích kolon, vlaků, úklady na různá skladiště, spojovací zařízení, přerušování komunikací a p. Neozbrojené obyvatelstvo se účastní tím, že koná služby výzvědné, obstarává úkryt, zaopatření a jiné pomocné služby pro dobrovolnické tlupy, anebo i přímo poškozují nepřítele sabotáží a ničením, způsobováním dobytčích nákaz a nakažlivých nemocí v nepřátelských posádkách atd.

Podobné podniky mají tím větší význam, čím důležitější je pro novodobá vojska pravidelné a účinné zásobování a čím citlivější jsou tato vojska proti každému jeho přerušení. Nejde jen o hmotné poškození; nelze podceňovati ani morální účinky neklidu a nejistoty v týle nepřátelských vojsk.

Důsledkem energicky vedené národní drobné války může pak býti upoutání poměrně velmi značných sil nepřítele k zajištění týlového spojení.

V r. 1810 měli ve Španělsku Francouzové 108.000 mužů výhradně k ochraně etapy. 1. března 1871 byl početní stav německé polní armády ve Francii asi 520.000 mužů; mimo to k ochraně týlu stálo 110.000 mužů, kdežto na francouzské straně působilo asi 30—40.000 franktirérů, jen občas zesilovaných malými oddíly vojska nebo domobrany.

Abý se umožnilo plánovitě spolupůsobení národní drobné války

s činností polních vojsk, musí její vůdcové býti podřízeni vrchnímu veliteli vojsk a zůstávat s ním v stálém spojení. To neznamená, aby vrchní velitel řídil od zeleného stolu i národní drobnou válku. Její vůdcové potřebují co největší samostatnosti. Musí však znáti válečnou situaci i úlohu, jaká jim náleží v součinnosti s vojskem. Letadlo i jiskrový styk umožní rychlé spojení.

Podle válečné situace musí stále doutnající národní drobná válka časem býti rozdmýchána v plný žár.

Podniky silného samostatného jezdeckta a motorisovaných trup neb i malých letacích oddílů v týle nepřítelů mohou býti národní drobnou válkou podstatně podporovány, kdežto zároveň samy tuto mocně oživují. Rovněž trvalé přidělení malých vybraných oddílů vojska do jednotlivých oblastí, kde národní drobná válka má býti rozpoutána, bývá způsobilým podnětem k zvýšené činnosti.

Letadla slouží k udržování spojení mezi polními vojsky a vůdci národní drobné války, zásobují dobrovolníky zbraněmi, střelivem i jinými potřebami a vysazují malé oddíly (specialisty) k jejich zesílení. Účinků bombardovacích náletů do nepřátelského týlu může býti podle okolností podniky dobrovolníků využito nebo mohou býti dovršeny.

Základní zásadou při provádění národní drobné války zůstává, aby síly, které ji vedou, byly pro nepřítelů co možná těžko postižitelnými. Hierl cituje Clausewitze, podle kterého národní drobná válka má býti mlhovou netvořící nikde kompaktní těleso, jež by mohl nepřítel rázem rozdrtit, ač naopak zase je třeba, aby se na některých bodech mlhy srážely v hrozivé mraky, z nichž by se mohlo někdy mocně zablesknouti (Clausewitz: Vom Kriege, 6. kniha, 26. kapitola).

Takováto ohniska národní drobné války utvoří se nejlépe v krajích ležících stranou a ve větší vzdálenosti od oblastí ovládaných nepřitelem. Je třeba vždy počítati s tím, že se nepřítel bude snažit pohyblivými oddíly a letectvem tato hnízda odporu překvapit a rozdrtit.

Proto nesmějí ani v takových hlavních ohniskách národní drobné války býti nahromaděny větší síly ve velkých osadách a městech, nýbrž musí zůstávat široce rozloženy po kraji, co možná skrytě táboříce. Nezbytně nutnými jsou ochranná opatření proti leteckým útokům, závěry silnic proti obrněným automobilům, jakož i dobře zařízená služba výzvědná, zajišťovací a spojovací. Na poměrech jednotlivých případů pak závisí, měl-li by býti nepřátelský útok přijat či útočník vlákn do léčky, anebo doporučovalo-li by se raději vyhnouti se útoku rozptýlením.

Pro podniky národní drobné války postačí zpravidla malé oddíly slabší než prapor. Přidělení technických oddílů bývá nutné, použití pěchotních děl, improvizovaných obrněných automobilů a jednotlivých letadel může býti výhodné.

Úspěch závisí více na obratnosti vůdce a na vnitřní ceně oddílu než na početním stavu. Přílišná síla překáží pohyblivosti a překvapení, které jsou jedině rozhodné.

Typickou formou dobrovolnických podniků je přepad. Překvapné vystoupení a rychlé zmizení. Tvrdší boj neodpovídá povaze národní drobné války. K rozhodující obraně se dobrovolné čety a volné národní výzvy samovolně stěží odhodlávají. Nepravi-

delnost jednání, zdánlivé podniky odvracející pozornost odjinud, rozšiřování nepravdivých zpráv usnadní překvapení.

Avšak i v oblasti nepřitelem obsazené a vojensky ovládané může býti národní drobná válka účinná. Zde však, více než jinde, musí pracovati úplně skrytě. Jednotlivé odhodlané osoby a malé tlupy, obyvateľstvem podporované a mezi ním se ztrácející, mohou novodobými bojovými prostředky drobné války nepřitele při nejmenším silně obtěžovati a znervosniti.

Nepřítel bude se snažit národní drobnou válku potlačití krutými trestními opatřeními. Jejich výsledek ovšem závisí na charakteru obyvatelstva. Statečné, fanatické obyvatelstvo přikročí k stejné kruté odvěti.

Největší nebezpečí hrozí národní drobné válce ze zrady vlastních soukmenovců. Zde jsou na místě odstrašující tresty, a to ne podle obyčejného právního řízení, nýbrž svépomocí bojovníků drobné války.

I v novodobých poměrech je zcela možná úspěšná národní drobná válka.

Pro státy, jako Německo, jimž byla vnucena branná soustava, znemožňující využití plné národní síly v rámci organisované branné moci, je národní válka nouzovou výpomocí, jaké v čas války musí býti použito plánovitě a v nejširším rozsahu.

K tomu jest ovšem potřebí promyšlené přípravy.

Daleko potřebnější než veškeré vojensko-organisačně-technické přípravy je probuzení onoho národního ducha, který je nejdůležitějším předpokladem účinné národní drobné války. Silná národní vláda může po té stránce, jak ukazuje příklad Maďarska, bez ohledu na tísnivé smlouvy velmi mnoho učiniti pro vzdělání a vychování lidu k citu pro národní čest a povinnost. Jen taková vláda je pak s to, nejostřejším dozorem a odstrašujícím potlačením každého velezrádného hnutí zajistiti utajení, jež je předpokladem pro přípravu národní drobné války v potlačených státech.

Kde však pacifistické a internacionální bludné názory vládnoucích ochromují vůli k odporu, tam ovšem není místa pro otázky národní drobné války.

*

Pročtli-li jsme pozorně tyto vývody plukovníka Hierla, snadno poznáme, čeho by nám bylo třeba zvláště si všímati. Autor není právě vybíravý ve volbě prostředků. Myšlenka způsobiti v nepřátelských řadách nakažlivé nemoci zastiňuje i útoky plynem a plamenem. Nežijeme již v dobách rytířství bez bázně a hany.

Článek plukovníka Hierla nezůstal nepovšimnut.

V čísle 18. téhož časopisu (z 14. V. 1930) zabývá se jím nejmenovaný autor na podkladě osobních zkušeností získaných za světové války roku 1914 v Belgii, roku 1915 na ruském bojišti a roku 1918 v Srbsku. Posuzuje však předmět poněkud jinak než plk. Hiezl. Především konstatuje, že na žádném z uvedených bojišť nedosáhla národní drobná válka skutečných úspěchů. V Belgii 1914 ztroskotala na drtivé přesile německé moci; v Rusku 1915 omezila se v Rokytnských blatech na několik zdařilých sice, ale celkem bezvýznamných případů Němců ruským vojskem za vedení místních obyvatelů; také v Srbsku zůstala bezúspěšnou, ač měla tam zejména v roce 1918 podmínky krajně příznivé — chudé, odhodlané obyvatelstvo, vyzkoušené v dlouholetých bojích, vojsko protivníkově

bylo na ústupu v neschůdném, horském kraji. Jak autor podotýká, postačilo, že vojsko střílelo na vše, co k němu nepatřilo. Železnice a jejich objekty byly dostatečně zajištěny strážemi, chráněnými ostnatým drátem. Ani upoutání větších sil se nepodařilo.

Maně naskytá se otázka, v čem spočívá dnešní rozdíl proti dřívějším skvělým příkladům Tyrolska z roku 1809, Španělska z let 1808—1813 nebo Francie z let 1870—1871.

Německý autor přichází k tomuto úsudku: Druhdy šlo o chudé, skromné, sociálně zvlášť nerozvrstvené národy. Dnes příkré sociální rozdíly a nejednotnost moderního životního názoru průmyslového národa vzbuzují nedůvěru a naopak skýtají nepříteli spojení i ve vlastních řadách. Dříve rušil neschůdný, horský kraj taktické tvary útočníka, takže kosa a cep mohly pak úspěšně čeliti předovkám. Moderně vycvičenému bojovníku není neschůdný kraj více překážkou, kdežto ostnatý drát a kulomet jej úplně zajišťují proti přepadům, které nejsou podporovány dělostřelectvem. Rozvoj železnic dovoluje úplné vyklizení celých krajů od obyvatelstva zbraně schopného. Průmyslová centra pak neposkytují více úkrytu, jsouce lehce zasažitelná jak uzavřením dovozu potravin, tak i dělostřelectvem a plynem.

Sociální rozdíly, zvýšený blahobyť, kulomety, ostnatý drát, obrněné vozy, plyn, železnice, letadlo — vše to změnilo důkladně poměry. Boje tlup, přepady atd. vedou dnes jen ke krvavé sice, ale krátké a bezvýznamné epizodě. Jakkoli stát má právo požadovati od svých příslušníků povinnost oběti do nejkrajnějších mezí, má naopak zase sám svatou povinnost nevysazovati je bezúčelně jisté zkáze. To neznamená ovšem nikterak naprostou nečinnost národa za války. Autor vidí jen účelnost v jiném směru. Po úplném ztroskotání národní drobné války roku 1914 v Belgii, vzdala se belgická vláda úmyslu připravit nově ozbrojení povstání, za to však organizovala skvěle službu vyzvědačskou, zpravodajskou a propagační. Tímto novým způsobem národní války uškodila svému protivníku mnohem více než ozbrojeným povstáním. V té příčině doporučuje tedy náš anonym přípravu moderní války a souhlasí s plk. Hiezelem, že podstatným předpokladem bude probuzení obětavého ducha u většiny obyvatelstva, který jediné je s to převzít tuto povinnost do všech důsledků. Bude-li nad to, zcela výjimečně snad možno přikročiti i k bojovým akcím, rozhodne vývoj událostí (na př. hršíšná opomenutí u protivníka). Větší akce podaří se asi jen jedenkrát. To přivádí k požadavku zanechatí každého vedlejšího jednání a soustřediti veškerou sílu na nejdůležitější předmět ve chvíli operativně rozhodné. Jen ve spojení s velkými operacemi lze pak ospravedlniti takové rozpoutání lidového povstání. Jeho krvavé potlačování bude dojista následovati v zápětí. Národní drobná válka ve větší vzdálenosti od mas nepřátelského vojska jest operativně bezvýznamná.

Lepším však než tvoření takových ohnisek povstání stranou od nepřátelských hlavních sil a s hlediska mezinárodního práva jistějším bude utvoření pravidelných oddílů, jež raidy do zad nepříteli zničí jeho týlové spojení. Tím přicházíme k druhému způsobu drobné války — k nájezdům do týlu nepřítel (Streifzüge), jež nutno od národní drobné války zásadně odlišovati. Příkladem tu jest podzimní tažení r. 1813 v Německu, kde ruské a pruské jezdeckto zničilo v týle Francouzů jejich zásobovací a doplňovací základnu a přispělo podstatně k úspěchu tažení. V budoucnosti uplatní se tak

jezdeckto, obrněná vojska a letci; úspěchy jejich budou tím větší, čím hustěji a lépe bude nepřátelská etapa prosáknuta vlastní zpravodajskou službou a čím ochotněji obyvatelstvo bude konati těmto oddílům služby vůdců, vyzvědačů, stráží a zásobovatelů. Útok takových nájezdných oddílů bude mít sám dosti prostředků, aby rychle zlomil nepřátelský odpor a donutil nepřítele k rozvinutí vážné moci, aniž by při tom přiváděl civilní obyvatelstvo do nebezpečí represálií.

Poznááme tu názor zdánlivě protichůdný vývodům plk. Hierla. Nicméně výsledek zůstává týž a oba němečtí autoři se rozcházejí jen v cestě k němu.

V dalším čís. 19. zmíněného časopisu (z 21. V. 1930) posuzuje setník dr. Benicke národní drobnou válku s hlediska mezinárodního práva.

Podle mezinárodního práva vede válku ozbrojená moc jednoho státu proti stejné moci státu druhého. Ozbrojenou mocí se rozumí především vojsko (Heer). Francouzská „*Levée en masse*“ vedla prakticky k jistému uznání nepravidelných sborů. Německé myslivecké oddíly (Jägerdetachements), složené z dobrovolníků, a zeměbrana (Landwehr) na počátku minulého století, vyhovovaly požadavku mezinárodního práva: měly státní autorisaci, pevnou organizaci a předepsaný stejnokroj. Jinak tomu bylo s domobranou, jakou Prusko zamýšlelo zřídit v r. 1813, bez jakéhokoli stejnokroje, aby byla co nejméně znatelnou a vysazenou nepřátelskému pronásledování. Domobrana, zahrnující v sobě všechny schopné muže od 15. do 60. roku věku, měla nepříteli vniknuvšímu do země uzavřítí ústup, udržovati jej neustále v napětí, ničiti jeho střelivo i potraviny, chytati kurýry a nováčky, vybíratí jeho nemocnice, podnikati noční přepady, zkrátka nepřítele všestranně znepokojovati, trápití, vyrušovati, ničiti jednotlivě i v oddílech, jak jen by bylo možno. Tento mezinárodnímu právu se přičící způsob válčení však nevstoupil vůbec v život.

V r. 1870 stala se otázka dobrovolníků (Freischärler, francitours) znovu předmětem zájmu. Dekretem francouzského ministra války bylo v září 1870 výslovně vyhlášeno přičlenění dobrovolníků k stávajícímu vojsku. V listopadu pak povolalo národní shromáždění muže mezi 21. a 40. rokem věku, slibivší jisté uniformování. Zpravidla nosívali dobrovolníci obvyklé modré pracovní bluzy, k nimž jako rozpoznávací znamení přidali červenou, snadno odstranitelnou nášivku. Němci postavili se na stanovisko autorisační teorie, t. j. požadovali od neuniformovaných osob, kromě odznaku znatelného na dostřel pušky, ještě individuální rozkaz postavovací (Gestellungsbefehl), a hrozili, že jinak budou postupovati podle stanného práva. Poněvadž provádění takové státní autorisace v týle Němců nebylo samozřejmě možným, mělo tím podnikání dobrovolníků býti zastaveno.

Otázka zůstala nerozřešenou. Byla projednávána na bruselské konferenci r. 1874, kde zastávaly se jí zejména malé státy, Belgie a Švýcarsko.

Konference přiklonila se k teorii organizační. Ta uznává dobrovolníky, jsou-li vojensky organizováni, t. j. mají-li představeného, kterým však nemusí býti voják, nýbrž i starosta, četník, lesník a p., mají-li zdaleka znatelný odznak (na př. náramenní pásku), nesou-li zbraně zjevně a řídí-li se mezinárodním právem.

Tím přichází dr. Benicke k úsudku, že v článku plk. Hierla

zmíněná drobná válka v týlu nepřítele jest podle mezinárodního práva přípustna.

Dokonce i pozdvižení neorganiso­vaného obyvatelstva jest uzná­váno, pokud jde o pozdvižení při bližení se nepřítele, tedy ještě v neobsazeném kraji, a jsou při tom šetřeny zvyklosti války. Toliko pozdvižení neorganiso­vaného obyvatelstva v obsazeném kraji by neodpovídalo mezinárodnímu právu a mohlo by býti stíháno podle stanného práva.

Po mnohých jednáních byla ustanovení bruselské deklarace z r. 1874 převedena do haagského řádu pozemního válčení z r. 1899 a stala se tak platným válečným právem.

Článek setníka dr. Benicka doplňuje tak vývody obou uvede­ných autorů.

Nemůže nám býti lhostejným, jaké názory jsou proječovány u našich sousedů. Nejde o ojedinělé hlasy, byť bychom i nevěřili, že vyjadřují pocity většiny národa. O předmětu vyšlo v německé řeči již několik knih. Nehledě k staršímu již, ale velice dů­kladnému dílu Svýcara Rüstowa „Die Lehre vom kleinen Kriege“, Curych 1864, a k obšírně zpracovaným příslušným zkušenostem z války francouzsko-německé 1870/71 (G. Cardinal v. Widdern, v. Pelet-Narbonne), nebo k různým pracím z vojenské historie (na př. v. Boguslawski: „Der Krieg der Vendée gegen die französische Republik“, Berlin 1894), uvádíme z nejnovější doby tyto tři knihy: C. Hierl: „Kriegführung mit improvisierten Heeren“, Berlin-Char­lottenburg, 1923, K. Adaridi: „Freischaren und Freikorps“, Berlin 1925 a A. Schraudenbach: „Psyche und Organisation des „Volks­krieges“ untersucht am spanischen Freiheitskampf gegen Napoleon u. a. neuzeitl. Volkserhebungen“, Berlin 1926. K nim se druží dosti obšírná literatura o policejních bojích, které svým rázem jsou blízce příbuzné s tímto odvětvím války. Vyšel-li nyní povšechný přehled potřebných vědomostí v časopise, možno vycítiti jen snahu o jich zpopularisování. Potřebné detaily mohou býti snadno po­dány v družinách skautů, Wandervöglů a p. Jen zamysleti se mu­síme, proč odsuzují Němci domnělé barbarství Belgičanů v roce 1914, když nyní radí sami k daleko horšímu.

Nicméně zůstává pochybno, našlo-li by se za dnešních poměrů v moderním průmyslovém státu takové národní uvědomění, jaké plk. Hierl předpokládá, takže nejmenovaný autor teoretickou doktri­nu Hierlovu oceňuje mnohem praktičtěji. Možnost národní drobné války ovšem ani on nepopírá. Žádný z obou autorů však se nezmiňuje o Bukovině z r. 1914, kde proti ruským sborům stál celkem na vlast­ní síly odkázaný zemský četnický velitel, plukovník Fischer. Blížíší studium těchto událostí bylo by dojista velmi poučným příspěvkem pro řešení naší otázky, byť tam nešlo o národní drobnou válku v pravém smyslu slova. Konečně nelze pominouti mlčením ani tak­tické názory ruské, které všestranně berou v úvahu rozpoutání ob­čanské války v řadách protivníka. Blížíší poučení o této rudé stra­te­gii podává nám polský pplk. gen. št. St. Rowecki ve své knize „Walki uliczne“, vyšlé ve Varšavě 1928.

Z uvedeného vidíme, že s národní anebo lépe řečeno lidovou drobnou válkou v budoucnosti musíme počítati. Jest již podřadným, spočívá-li na podkladě národním či sociálním. Její technika zůstává stejnou. Vždy však máme příčin dosti, abychom věc nepouštěli se zřetele.

Výpady.

(Pokračování.)

V.

Klamání nepřítele.

Zdůraznil jsem již několikráte, jak nesmírně důležitým činitelem pro úspěch výpadu je překvapení.

Avšak naprostého překvapení nelze vždy dosíci. Jsou-li oba protivníci již delší dobu v dotyku, je pozorovací služba u nepřítele již tak organisována, že nemohou její pozornosti uniknouti nějaké větší změny v sestavě, chování a organisaci druhé strany. Na ustálených frontách velké války vyžadovala příprava výpadu obyčejně dalekosáhlých a dlouho trvajících opatření, tím větší, čím rozsáhlejší byla připravovaná akce. Před touto akcí předcházející průzkumy hlídek a letectva, úprava výchozí základny, příchod posilového dělostřelectva, přísuny střeliva, to vše poutalo pozornost nepřítele. Někdy i zběhové nebo zajatci vlastní armády prozradili, co se připravuje. Dokud bylo zvykem řešiti všechny obtíže vynaložením velkého množství materiálu, byla dělostřelecká průprava nejhrubším prostředkem, který upozornil na konec i méně dbalého protivníka. Protože tehdy taková příprava — spolu se zastřelováním posilového dělostřelectva — trvala s přestávkami i několik dní, měl napadený čas organisovati odpor. Příprava výpadu se nejsnadněji prozradila, když se provádělo zastřelování těžkých ráží dělostřeleckých, jež do té doby v oblasti nebývaly. Němci se často prozradili příchodem těžkých minometů.

Německý výpad, podniknutý 16/9 1917 proti středisku la Louvière, ztroskotat se jen proto, že Francouzové objevili zesilování německého dělostřelectva již o 10 dní dříve: 7/9 rozpoznali 3 nové těžké minomety, 10/9 určili již 18 stanovišť, v tom většinu obsazených více než 2 děly. Měli tedy dosti času připravit Němcům přivítání.

Bylo-li zjevné, že nepřítele nebude lze výpadem plně překvapiti, bylo nutno pokusiti se o to, aby bylo dosaženo aspoň částečného překvapení, čehož se dosáhlo tehdy, podařilo-li se ponechat napadeného do posledního okamžiku v pochybách o místě a čase výpadu.

První podmínkou ovšem bylo, aby nepřítel zůstal co nejdéle v nevědomosti o tom, že se vůbec něco chystá: za tím účelem bylo třeba provésti všechny přípravy, kromě vlastní dělostřelecké přípravy, v největší opatrnosti: činnost hlídek a pozorovatelů, letecký průzkum, činnost dělostřelectva atd., to vše musilo býti zcela normální intensity. Event. úprava výchozí základny, etablování posilových baterií atd. bylo ovšem prováděno s naprostou ostražitostí. Nikdo nepovolaný nesměl zvěděti o podniku dříve, dokud to nebylo naprosto nutno. Bylo třeba dbáti toho, aby nepřítel nedostal do svých rukou zajatců, bylo nutno střežiti event. nespolehlivé živly. Také dělostřelectvo se zastřelovalo co nenápadněji: zastřelování bylo na př. rozvrženo na několik dní a prováděno pod rouškou odvetné palby, odpovídající na nepřátelské bombardování, nebo byl protivník o několik neděl dříve zvykán přítomnosti těžkých děl v úseku.

Byly hledány způsoby, jak zkrátiti trvání dělostřelecké pří-